

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

פרקי אבות א ♦ גליון שעג שנה ח'

פר' נשא ♦ יא סיון תשפא

דברי אלוקים חיים מרוך רבינו הגה"ק זיע"א

וידבר ה' אל משה לאמור, נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם למשפחותם.

וידקדקו המפרשים במה שכתב הפסוק "גם הם" למה לא מנה את בני גרשון בתחילה ולמה מנה את בני קהת מקודם וכמ"ש לעיל בפרשת במדבר (ב, ב) והלא בני גרשון היה לו למנות בתחילה, כי גרשון הוא היה הבכור לאהרן הכהן, ורש"י שכתב לפרש מה שאמר "גם הם" כלומר שה' ציוהו למשה למנות את בני גרשון גם הם וכמו שציוהו למנות את בני קהת וכו', והא גופא קשיא למה מנה את קהת בתחילה, והנה במדרש כתב שבשביל זה מנה את קהת בתחילה, לומר שלפי שנמסר משא הארון אל קהת על כן מנאו תחילה לכבוד הארון, אבל הקשה על זה הכלי יקר, והיא גופא קשיא למה לא מסר משא הארון אל גרשון שהוא הבכור לכבדו ביתר שאת ועז מכיון שזה ממשפטי התורה לכבד את משפט הבכורה.

ולכך כתב הכלי יקר שרצה הקב"ה להראות שכבוד חכמים ינחלו, כדי ללמד את העם שיכבדו את לומדי התורה ולקרא לקדוש השם מכובד לקדשו בכל דבר שבקדושה, ולכן מנה את קהת תחילה להודיע שזה הכבוד שקיבל קהת הוא רק משום שהוא נושא את הארון שהוא משא דבר ה' אשר איתו, ואילו היה נותן זה לגרשון שהוא הבכור וישא את הארון, הייתי אומר שזה הוא בשביל הוא הבכור ולכן מונאו מתחילה ולא הייתי תולה החשיבות משום שהוא היה נושא את הארון, ולכן מסר ה' אל קהת שהוא ישא את הארון שאין הוא הבכור, ולכן במונאו אותו תחילה ידעו הכל שהוא רק בשביל שהוא נושא את ארון התורה, וידעו הכל ליתן כבוד לתורה ולומדיה.

וגם כתב שלכך לא ניתן הארון אל הבכור שהוא גרשון אלא ניתן לקהת, להורות שכתר התורה הוא הפקר לכל, ולא יאמר הבכור שהוא ראוי לכתב התורה יותר מאחרים אלא שהכל שוין בה, ולכך נאמר במשלי (ג, טו) שהתורה היא יקרה מפנינים דהיינו הכהן הגדול שנכנס לפני ולפנים, כי הכתר הכהונה שאין זוכה בה, כי אם מי שהוא מזרע אהרן אבל כתר התורה היא הפקר לכל והכל יכולים לזכות אליו וגם הוא יקרה מכתר המלוכה שנקרא פנינים, שזה אין זוכה בה כי אם מזרע דוד אבל לכתר תורה הכל זוכין ועוד דלכן לא ניתן משא הארון אל גרשון שהוא הבכור שלא תזוז דעתו עליו ביותר, שהוא גם בכור וגם הוא נושא ארון ה' וגם הוסיף לכתוב שהטעם שניתן ארון ה' בידי קהת שמהם יצאו משה ואהרן מקבלי התורה (עכ"ל בתוס' ביאור).

המשך בעמ' ב'

דברות קודש מרוך רבינו עטר שליט"א

הנה עומדים אנו שבת נאך-שבועות, החל בדרך כלל בפרשת נשא ומביא אמו"ר רבינו הק' ב' ויגד משה דהסיבה שקוראין פרשת נשא כמעט בכל השנים בשבת שלאחר שבועות דיש בה קע"ו פסוקים וזה הפרשה הכי ארוכה בתורה, שבא לרמז שיש בכל שנה אחרי חג השבועות שהוא זמן מתן תורתנו הק' להוסיף עוד ועוד בלימוד התורה הק' שקיבלנו אותה בחג השבועות ולהוסיף לחדש בה והפוך בה דכולה בה, עכ"ל.

כן מובא מרבובינו הק' זיע"ע דהמשכה של חג השבועות היא ע"י קבלת התורה, כדרך שאחר הפסח מתחילים בענין הטהרה כך אחרי שבועות המשכה היא ע"י לימוד ועסק התורה.

ואפשר לרמז בשם הפרשה נשא, שהוא ר"ת א'כסוף נ'ועם ש'בועות, ובא לומר לנו שנכסוף לגיהובינקייט שחוינו בחג מתן תורתנו, ביושבינו בצוואת חדא באחדות נפלאה ושקדנו באמירת התיקון ובסימו חידשנו חידושי תורה, ובידינו לנצל את ההתחדשות וההתעוררות ואת הכלים והאורות שקיבלנו במתנה, ולהמשיכו לשאר ימי השנה

ונסיים בדברי אמו"ר רבינו הק' זיע"ע ב' ויגד משה "ולכן כעת הזמן גרמא להתעורר כולנו, להרבות בתורה ולקבל עלינו את עול התורה וגם להתחזק ללמוד בקדושה וטהרה, ולבוא לידי לימוד תורה לשמה, וגם להתחזק באחדות, ואז ה' יגאל אותנו בקרוב ממש".

יה"ר שבזכות שנתחזק בלימוד התורה יחד אהבת חברים ובין אדם לחבירו, נזכה יחד עם כלל ישראל להתגבר על אויבינו, ולראות בגאולה השלימה, מתוך רחמים וחסדים מגולים אכ"ר.

שפת הים - נשא תש"פ

אמרו בגמרא (שבת פח ע"ב) כשעלה משה למרום לקבל התורה אמרו מלאכי השרת מה לילוד אשה בינינו אמר הקב"ה לקבל התורה באמרו חמדה גנוזה יש לך מן תתקע"ד דורות ואתה מבקשה ליתנה לישראל מה אנוש כי תזכרנו כו' אמר הקב"ה למשה השב להם תשובה והשיב כתיב בתורה אשר הוצאתיך ממצרים כלום למצרים ידתם עבודה זרה יש בכם עכ"ל והגמרא תמוהה להבין איך נעלם מהם דברי משה כי מה שייכי להם קיום התורה הגשמית ומה היא השאלה מתחילה והתשובה מה לילוד אשה בינינו וכי לא ידעו שבא לקבל תורה ומה דייקן אם היא חמדה גנוזה או לא.

וכן הרי מדובר כאן במלאכים או בילדים קטנים שאומרים אנו תפסנו ראשון זה שלנו הרי טענה זו גובלת באנוכיות וכו' אבל נראה לפרש שהמלאכים הפוך דווקא יצאו להגנת משה וכלל ישראל באומרם מה לילוד אשה בינינו, דהיינו איך ניתן לתת לילוד אשה שיש לו יצר הרע ובחירה, מתנה את התורה הק', שבוודאי יכשלו בה.

על זה אמר הקב"ה למשה "אחוז בכסא כבודי" דהיינו אם תאחז בהשי"ת יהיה לך את הכח להתגבר על היצה"ר, כנאמר "ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו"

וזה שענה להם משה כשם שהקב"ה הוציאנו ממ"ט שערי טומאת מצריים כך יעמוד לצידנו ויעזור לנו לקיים את התורה, כן רימז בכבד את אביך ואת אמיך "ששלשה שותפין באדם הקב"ה אביו ואמו, שהקב"ה שותף עימנו ובכל אדם יש חלק אלוקי ממעל וממילא יכול נוכל וע"כ הסכימו המלאכים עימו.

מתוך דרשת ליל שבועות תשפ"א

הפרשה והמסכתא הארוכות ביותר

והנה הקריאה של פרשת נשא קורין אותה כמעט בכל השנים בשבת שלאחר שבועות ויש בה קע"ו פסוקים זה הפרשה הכי ארוכה בתורה, וכתבו הספרים הקדושים שבא לרמז שיש בכל שנה אחרי חג השבועות שהוא זמן מתן תורתנו הק' להוסיף עוד ועוד בלימוד התורה הק' שקיבלנו אותה בחג השבועות ולהוסיף לחדש בה והפוך בה דכולה בה.

ויש גם לציין דבר פלא שכמו שהפרשה הזו הוא הארוכה שבכל הפרשיות שבתורה ויש בה קע"ו פסוקים, כמו כן הפרק הגדול ביותר בספר תהילים הוא פרק קי"ט, שהוא מתחלת מאשרי תמימי דרך וגו' ויש בה גם כן קע"ו פסוקים, וכן המסכת הגדולה ביותר בהש"ס הוא מס' בבא בתרא שיש בה קע"ו דפים שהוא המסכת הארוכה ביותר שבש"ס.

אולם כתבו בשם הגר"א מוילנא זי"ע שאין מדויק כל כך, כי האמת הוא שמסכת ברכות הוא הגמרא הארוכה שבש"ס, מכיון שאין במסכת ברכות הרבה תוס', ולכן הגמרא בעצמה הוא הארוכה מכל מסכתות הש"ס, אבל בדפים בבא בתרא הוא הארוכה משום שיש בה הרבה דברי התוס' לפרש את הגמרא ולכן הוא הארוכה בדפים, (אבל בגוף הגמרא אין הוא הארוכה ביותר ודו"ק).

רמזי הפרשה על הגלות האחרון

ובדרך רמז נראה לומר שהפרשה שלנו מרמז על הגלות האחרון שאנו נמצאים בה שאנו בבחינת "בני גרשון" מלשון גירושין שאנו מגורשים מארצינו הק' ומבית חיינו, שהוא בית המקדש ואין לנו לא כהנים בעבודתם ולא לויים בדוכנם ולא ישראל במעמדם ונתקיים מה שאמר דוד המלך ע"ה בספר שמואל (א, כו, יט) כי גרשנו היום מלהסתפר בנחלת ה' וגו', ואיך אפשר לרומם קרן ישראל זה הכל אך ורק בזכות האבות הק' וכמו שכתוב בתוכחה זכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור (ויקרא, כו, מ"ר) וחז"ל אמרו אף שתמה זכות אבות, אבל ברית אבות לא תמה, והנה ידוע מה שהביא האור החיים הק' כמה פעמים שמשה רבינו בעצמו הוא יהיה לנו הגואל האחרון והוא המלך המשיח שאנו מקיים אליו שיבוא בכל יום לגאלינו, והמקור לזה הוא הזוה"ק כנדע.

ולכן אפשר לומר שמרמז כאן הכתוב וידבר ה' אל משה לאמר, כלומר שה' אומר למשה הגואל האחרון, נשא את ראש בני גרשון גם הם, פירוש שתשא ראשם לגאול אותם מהגלות המר, ובאיזה זכות עשה זאת משה רבינו, אמר לו ה' שהוא משום לבית אבותם, שהם בני אברהם יצחק ויעקב אבות ישראל הק' וגם "למשפחותם" שהם משפחות השומרים בקדושת האבות שלא יתערבו בין הגוים והם משפחות ישראל בקדושה וטהרה, וה' מצוה למשה שהוא כבר יגאל אותם בזכות האבות הק' שיזכור ה' הברית שכרת עימם, וגם לפי זה יובן מה שקורין פרשת נשא, אחרי שבועות שהוא זמן מתן תורה, ובזכות התורה ניגאל זה גם כן מביא האור החיים הק', שמשה רבינו אינו רוצה לגאול עם בטלני התורה משום הגלות

האחרון, הוא כנגד משה רבינו שהוא שליח ה' למסור לנו התורה ונקראת תורת משה, וכמ"ש בפסוק זכור תורת משה עבדי וגו'.

ולכן אחרי שבועות קורין הפרשה של נשא שהוא הכי ארוכה בתורה, שבזכות שאנו בני א-ל חי, מאריכין בתורה לקרות הפרשה הארוכה ביותר, וגם שקורין כי הי"ב נשיאים באותן פסוקים, ואין אנו עצלים לקרוא את כולם, וגם שזה מראה על אחדות שכל י"ב שבטי י-ה, שהם עדות לישראל, ואנו כולנו באחדות ובזכות האחדות, אנו יכולים להגאל, ולכן כעת הזמן גרמא להתעורר כולנו, להרבות בתורה ולקבל עלינו את עול התורה וגם להתחזק ללמוד בקדושה וטהרה, ולבוא לידי לימוד תורה לשמה, וגם להתחזק באחדות, ואז ה' יגאל אותנו בקרוב ממש.

אחדות גם בגשמיות וגם ברוחניות

וענין האחדות עלינו לדעת שאחדות הוא שייך גם בגשמיות וגם ברוחניות, דהיינו בגשמיות לעזור איש לרעהו בגוף ובממון, וגם להתפלל בעד חברינו, ולראות כל הזמן את מעלתם של חברינו ולא את חסרונם, וכמ"ש הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע בתפילה שחיבר לאומרה לפני התפילה.

וגם ברוחניות יש לעזור לכלל ישראל ובפרט לחברים מקשיבים שהם בחבורה אחת, אם רואים שאחד מזלזל באיזה מצוה או שנראה כאילו מישוהו עובר על איזה עבירה, לדונו לכף זכות, ולהוכיחו בתוכחה של אהבה ולומר לו שלא נאה שתעשה כך, מכיון שאתה בא ממשפחה נכבדה ויקרה, אף שאין זה כל כך אמת, מ"מ כולנו אנו מזרע אבותינו הק' אברהם יצחק ויעקב, ובכך יקבל את התוכחה, ויהיה לנו גם זכות של מזכה הרבים ששכרו רב מאוד, וכמו שאמרו חז"ל כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, ולפי זה נוכל גם כן לומר הפשט בפסוקים של פרשתנו, "ויאמר ה' למשה נשא את ראש בני גרשון", שמרמז לנו לאלו שהם נכשלו באיזה חטא אם בשוגג או במזיד, מכל מקום אומר ה' למשה, שיש לומר שכל ישראל הם נקראו בשם משה וכ"ש לומדי תורה הם ניצוצין של משה, וכמ"ש בגמרא משה שפיר קאמרת שהם ישאו את ראש בני גרשון גם הם, ואיך ישאו את האשם, על ידי שהם לבית אבותם ולמשפחותם, שיעורר אותם שהם באים ממשפחה טובה וכולנו אנו זרע אבותינו הק' ולא נאה ולא יאה לנהוג כך, אלא שהם יתעוררו לנשיאת ראש, שאם אדם עושה תשובה אז ראשם הם זקוף, משא"כ החטא גורם לכפיפת ראש ח"ו.

וע"י זה שנתחזק כולנו יחד יתן ה' לכולנו יחד קיץ בריא ורעננה, שזנכה לעשות רצון השם יתברך בכל הענינים וזנכה לשפע ברכה והצלחה בכל הענינים בגשמיות וברוחניות ונתברך בבני וחי ומזוני ורויחי, ולראות בנים ובנים עוסקים בתורה ובמצוות, וה' ימלא את כל משאלות לבינו לטובה ולברכה, ובעיקר שזנכה כבר לקיום בתפילה, שאנו מתפללים לה' בכל יום, "אור חדש על ציון תאיר וזנכה כולנו במהרה לאורו", בביאת גואל צדק מתוך רחמים וחסדים מגולים אמן ואמן

פניני חיים

נשא את ראש בני גרשון וגו'.

יש לומר בדרך הצחות על פי הנודע מכמה צדיקים וקדושי עליון אשר לא התנהגו בחיצוניותם כמו אביהם, דאם אמנם היו דבקים בהם למאוד ותהלתם מלאה פיהם בכל עת, אך בנוהג שבעולם כי האוחזים בחיצוניות מעשי אבותם, ימצאו חן לעין פשוטי ההמון, יותר משאינם עבידין כן, ונראין כאילו נתגרש"ו מהסתפח בנחלת מטה אבותם – לזה אמר **נשא את ראש** האלו אשר בעיני קטני הדעת הנם **בני גרשון** וכנזכר כי **גם הם** שייכים ל**בית** לשון פנימית של הגם שבתנועותיהם אינם נראים כך.

חוקי חיים

וכל תרומה לכל קדשי בני ישראל (ה, ט).

"וכל תרומה" תרומה רומז לתורה ותפילה, כי תרומה אתון תורה מ', היינו התורה שניתנה למ' יום (בעל הטורים פרשת תרומה) וכן תרומה גמ' קו"ל תפל"ה (אמרי נועם) "לכל קדשי בני ישראל" רומז לימים המקודשים שבת ויו"ט, אשר לכל הפחות בשבת ויו"ט כאשר הוא פנוי מטרודותיו יתן דעתו ומחשבתו בתור"ה ותפיל"ה.

ישועות משה

ואיש את קדשיו לו יהיו (ה, י).

פירוש מה שהוא עושה עסקי הקודש עסק התורה ומצות, זו' לו יהיו שידע שזה הוא שלו ממש ויעסוק בהם כאדם העושה בשלו, אבל עסקי חול אשר לא בקודש המה לשל אחרים יהיה נחשב בעיניו, שלא לעסוק בהם כי אם על צד ההכרח כאמור. וע"ז רמזו רז"ל (ר"ה יז): לשארית נחלתו ולא לכל נחלתו למי שעושה עצמו כשיריים, פירוש שעושה מה ששייך לעצמותו לגופו כשיריים ורק לטפל נחשב בעיניו ולא לעיקר.

סדורו של שבת

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל (ו, כג) "כה" היינו כמו שהם, פירוש איך שיהיו 'תברכו' את בני ישראל' הם ראויים לברכה, כי על כל פנים הם טובים יותר משאר האומות".

הרה"ק רבי שמואל אליהו מזוואלין זי"ע

יברכך ד' וישמרך (ו, כד).

כתיב "רצון יראיו יעשה, ואת שועתם ישמע ויושיעם" (תהלים) כאשר בהצדיקים היראים מבקשים מהקב"ה טובות לעמו ויודע תעלומות יודע שח"ו יכול לצמוח מטובה זו רעה אעפ"כ "רצון יראיו יעשה", וממלא את בקשתם ומשפיע טובות לעדתו, ואם ח"ו באה הרעה ע"ז, ואז בעת הרעה צועקים ומשוועים הצדיקים אל אביהם שבשמים להסיר מהם את הצרה, אזי שוב "ואת שועתם ישמע ויושיעם" מן הצרה לאלתר. "יברכך ד'" וישפיעך ברכות עד בלי די, ואם ח"ו יצאו מהם רעות אזי "וישמרך" מהם ומהמונם.

רבינו הבעש"ט הק"ז זי"ע

ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום (ו, כו)

אמרו חז"ל (ר"ה יז) "כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו" [נפירש": המעביר על מדותיו – שאינו מדקדק למדוד מדה למצערם אותו, ומניח מדותיו והולך לו וכו'. מעבירין לו על כל פשעיו – אין מדת הדין מדקדקת אחריהן, אלא מנחתן והולכת"]. והנה: "ישא ה' פניו אליך" – במה ש"ישם לך שלום", דהיינו שאתה תמחול לאחרים, ועל ידי כך השי"ת ישא פשעין וימחול לך.

אך פרי תבואה

<> <> <>

חסיד אחד ביקש מהמגיד הק' רבי אברהם מטריסק שיברך אותו והמגיד הקדוש היה דרכו ליטול סכום מה בעבור הברכה, אמר לו המגיד שיתן הסכום ואז יברך אותו, אמר החסיד וכי מפני שאין לו ליתן, איני ראוי לברכה, אמר לו המגיד יברכך ה', שאל החסיד מדוע למי שמשלם מברך אותו רבינו, ולי אומר שיברכינו ה' השיב לו המגיד כך כתוב בתורה כי תברכו את בני ישראל, אם תברכו להם כה, ככה בלי מעות, אמור להם יברכך ה'.

(ספרן של צדיקים)

פרקי חיים

משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע (אבות א, א).

כבר אמרנו על [משה] היה בבחינת ומדריגת סיני, כדכתיב (במדבר יב, ג) והאיש משה עניו מאוד, כי זה אחד ממ"ח דברים שהתורה נקנית בהם **וזהו עמוד ויסוד להעבודה ותורה ותפילה, כי כפי גודל העונה כן יוכל לקבל הקדושה מהבורא יתברך, כי הוא מדה במדה כמו שכתבנו לעיל. אם האדם הוא שפל בעצמו ועניו, אז גורם שגם השי"ת משפיל ומצמצם עצמו כביכול אל זה האדם.** אבל אם הוא מתנאה בדעתו רח"ל שחושב שעובד את השי"ת בכחו, אז גם השי"ת גם כן אינו מצמצם עצמו, ולפי גדלו בוודאי אי אפשר לקבל ממנו. וזה מה דאיתא (מנחות כט ע"ב) כשעלה משה לרקיע מצא את רבי עקיבה דורש כתרי אותיות, אמר לפניו רבש"ע תן התורה על ידו.

ולכאורה תמוה וכי לא מצא צדיקים כרבי עקיבה, אלא כי עקיבה אותיות עק"ב י"ה, רומז ג"כ על מדת ענוה, ולזה אמר שתנתן התורה על ידו. והשיב לו השי"ת שכולם אומרים הלכה למשה מסיני, והיינו כי משה בכחו וגודל ענוותנותו היה ממשיך התורה ומדת העונה עד שדורות הבאים אחריו יוכלו לעלות לזו המדרגה.

וזהו אור זרוע לצדיק ולישרי"י ל"ב שמח"ה (תהלים צז, יא), סופי תיבות עקיבה, ורומז שהאור היא התורה שהיה ר"ע דורש היא כמו זריעה אליו שזרע משה. ומסרה ליהושע, כי יהושע היה גם כן בזו המדרגה כדכתיב (שמות לג, יא) ויהושע בן נון נער לא ימוש וגו', נע"ר רומז למדת ענוה וקטנות. וכן גבי שמואל כתיב (שמואל א' א, כד) והנער נער, רצ"ל אף כשהגדיל היה תמיד במדרגת נער וקטנות. ומעיל קטן תעשה לו אמו (שם ב, יט), רצ"ל שאמו הצדיקת עשתה לו זה הלבוש שיהא תמיד מלובש במדת קטנות וענוה.

עבודת ישראל

איך יתכן, אדם גנב מחבירו ואינו מתחייב כפל?

תשובה: א. אם גנב מן הגנב – פטור מן הכפל (מסכת ב"ק דף ס"ב); והטעם – דכתיב 'וגונב מבית האיש', ודרשין 'ולא מבית הגנב'. והגר"ח מבריסק מבאר ענין זה – דחופ' מהחילוק הידוע בין גנב לגזלן, דגנב גונב בסתר, וגזלן גונב בגלוי, יש חילוק נוסף: שגדר גזלן הוא – כל שמעכב ממון חבירו בידו אע"פ שלא הוציאו מרשות הבעלים, והגדר של גנב הוא – שמוציא החפץ מרשות בעלים, ולכן 'הגונב מן הגנב' נחשב 'גזלן' כיון שלא הוציא הממון מרשות בעלים. ב. אם גנב תרומה מבעליה הישראלים שהפרישוה – פטור מן הכפל, לפי שאין לו בה רק 'טובת הנאה' וטובת הנאה אינו ממון (כ"כ הרמב"ם הלכות גניבה פ"ב ה"ה).

מ"ן רבינו שליט"א בעלון "פלאי התורה" פר' במדבר תשפ"א

הדפסת והפצת גליון השבוע

נדבת אנשי שלומינו הנדיבים בעם

החתן יואל יצחק לעווי הי"ו

מבני החבורה באשדוד

לרגל נישואיו בשעטומ"צ

החתן חיים משה לנדאו הי"ו

בן גאב"ד דרוהביץ שליט"א ונכד אדמו"ר ממוז'ץ זצ"ל

לרגל שבת אויפרויף ונישואיו בשעטומ"צ

זכות הצדקה וזיכוי הרבים תעמוד להם לעד

לע"נ

הרה"ח מאיר ז"ל
בן הרה"ח יצחק יונה ז"ל
ויסלובסקי
נלב"ע כא אייר תשפ"א

לזכר עולם יהיה צדיק

רביה"ק יצחק צבי משה זי"ע
בן רבינו אביגדור זי"ע
מקראלי
נלב"ע ביום ד' טבת תשע"ט

לע"נ

הגה"צ רבי דוד זצ"ל
בן עישא אליס ז"ל
חזן
נלב"ע לג בעומר תשפ"א

הליכות חיים

הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מו"צ בק"ק קראלי ומרבני רחובות

האם מותר לצלם ברכת כהנים

בפרשתנו (ו', כ"ג) כתוב, כה תברכו את בני ישראל אמור להם.

(הכהנים) הרבים אשר פניהם וידיהם מכוסות בטלית. ולכאורה באופן זה לא קיים איסור (וע"ע בשו"ת דברי-חכמים אורח-חיים ל, ובספר הגיוני-הפרשה, פרשת שמיני).

כמו כן, הצילום נעשה על ידי אדם אשר כבר התפלל, וממילא אין הדבר גורם לו להסחת דעת מהתפילה (אף לא מברכתם). בייחוד אם המצלמה עומדת ומכוונת מראש ומסריטה לאורך כל הברכה.

העולה לדינא: נראה דיש להתיר לצלם את הכהנים בעת ברכת כהנים בכותל המערבי כאשר מצלם ממקום גבוה (ואין ידי הכהנים נראות). אולם בבית כנסת רגיל בו מצלם על ידי מציאות שרואה את הידיים וכדו' אין לצלם". (עכ"ל).

ידידי הגאון רבי ברוך דדון שליט"א מח"ס "גם ברוך יהיה", וש"ס, כתב לי בבהירות לשונו, וז"ל: "הנה ב' טעמים נאמרו באיסור הסתכלות בכהנים בעת נשיאת כפיים, טעם ראשון, מפני היסח הדעת (ירושלמי מגילה פ"ד ה"ח, והובא בתוספות חגיגה נח. ד"ה בכהנים) והטעם השני, מפני שהשכינה שורה על ידיהם (רש"י מגילה כ"ד: במשנה ד"ה כהן), ולפי הטעם הראשון אסור להסתכל בכהנים גם בזמנינו, שהרי יש בזה משום היסח הדעת, שאינו מקשיב לברכה. ולפי הטעם השני, מפני השכינה השורה על ידיהם, כבר הביא בכף החיים (סימן קכ"ח אות ק"מ) בשם הזוהר הקדוש דף קמ"ז, דגם בזמן הזה יש איסור משום כבוד השכינה השורה על ידי הכהנים והאצבעות. יעו"ש.

ונפק"מ בין הטעמים האם מותר לצלם את הכהנים נושאים כפיהם, דלפי הטעם הראשון מפני היסח הדעת, בשיעור זמן קצר כזה של צלום אין היסח הדעת, כי יכול להקשיב לברכה ולצלם תוך שניות. ולפי הטעם השני, מטעם שכינה השרויה על ידיהם, הצלם אינו מסתכל על הכהנים כלל אלא רק מביט במצלמה, ומה שאסרו הוא דווקא בהסתכלות ממש, ולא בהבטה בעלמא, וכמ"ש במשנה ברורה (שם ס"ק פ"ט), וכן דייק מלשון מרן. ומה עוד שידי הכהנים מכוסות, ואין רואים אצבעותיהם כלל. ועל כן הנראה דשרי לצלם את הכהנים בעת נשיאת כפיים, וכן עמא דבר לצלם באירועים ובברכת הכהנים הנעשית בכותל המערבי בימי חול המועד". (עכ"ל)

הנה בחול המועד מתקיימת ברחבת הכותל המערבי ברכת כהנים המונית, ויש לברר האם מותר לצלם זאת, או שאסור, כשם שאסור להסתכל על הכהנים, וכן בכל בית כנסת רגיל, יש לעיין אם מותר לצלם את מעמד ברכת הכהנים?

א) הגאון רבי אלחנן פרינץ שליט"א בעל "אבני דרך", כתב לי תשובה נפלאה באריכות, וז"ל: "הגמרא בחגיגה (טז, א) אומרת כי המסתכל בידי הכהנים ידיו כהות. וביאר רש"י שהשכינה שורה על קשרי אצבעותיהם. ומובא בזוהר הקדוש (פרשת נשא קמז) דגם בזמנינו השכינה שורה על ידי הכהנים ואין להביט בידיהם, ואלו דבריו (ע"פ הסולם אות קעא): "בשעתא דכהנא פריס ידיו אסיר ליה לעמא לאסתכלתא ביה משום דשכינתא שריא בידיו... ואע"ג דלא חמאן שכינתא לא בעאן לאסתכלתא בידיהו דכהני בגין דלא ישתכחו עמא חציפאן לגבי שכינתא". וכ"כ האורחות חיים והדעת תורה (בשם האשכול א, טו) דהשכינה שורה על ידי הכהנים. ומובא בשו"ת הרדב"ז (ד אלף פ) דהאיסור להסתכל "לפי שהשכינה שורה עליהם, דכתיב מציץ מן החרכים" (ומפסוק זה למדנו על הפרדת האצבעות כמובא מדרש תנחומא נשא ח).

וכן מצינו במדרש שיר השירים (פרשה ב): "הנה זה עומד אחר כתלנו" - אחר כתלי בתי כנסיות ובתי מדרשות, 'משגיח מן החלונות' - מבין כתפיהם של כהנים, 'מציץ מן החרכים' - מבין אצבעותיהם של כהנים, 'ענה דוד ואמר לי' - מה אמר לי, '? 'ברכך ה' וישמרך' ". מתוך דברי מדרש אלו יכולים אנו לראות כי אין השכינה שורה רק בבית המקדש, אלא גם בבתי הכנסת ובבתי המדרש.

בירושלמי (מגילה ד, ח) מבואר דאסור לכהן שיש בידו מומין לשאת את כפיו משום היסח הדעת, שיסתכלו בו (ועיין בשלטי גיבורים אות יז דביאר דזו דעת רש"י כיום). וכן איתא בתוספות במסכת (חגיגה נח, א ד"ה 'בכהנים'), ורבים מהראשונים ציינו דאין השכינה שורה על הידיים במדינה (עיין ביראים, במנהיג, ברוקח באור-דרוע ועוד).

השולחן ערוך (קכח, כג) פסק: "בשעה שהכהנים מברכים העם, לא יביטו ולא יסיחו דעתם, אלא יהיו עיניהם כלפי מטה כמו שעומד בתפלה. והעם יכוונו לברכה, ויהיו פניהם כנגד פני הכהנים, ולא יסתכלו בהם".

המשנה ברורה (קכח, סקפ"ט) כתב דאין להסתכל הרבה על הכהנים מפני "שיכול לבוא לידי היסח הדעת", והוסיף שם כי דווקא בזמן שבת המקדש היה בנוי ועומד בתפלתו, אז ברכו הכהנים בשם המפורש ו"השכינה היה שורה על ידיהם היה אסור אפילו ראה קצת... ומ"מ נוהגים גם עכשיו זכר למקדש שלא להביט בהם כלל" (וע"ע בכף החיים קכח, סקק"מ).

ראוי לציין כי הר"ן במגילה כתב "בזמן הזה מותר להסתכל". ואולי הדברים מתבארים ע"פ העולת תמיד (קכח אות סד) דכתב: "מי שאומד את עצמו שלא יסיח דעתו מהברכה יכול להסתכל" (וכ"כ האבודרהם והלבוש דזה משום היסח דעת).

המגן אברהם (קכח, סקל"ה) כתב דאיסור הסתכלות הוא דווקא לזמן מרובה, אך ראה בעלמא מותרת (כפי שמצינו בענין הקשת בסימן רכט, וכידוע הקשת והכהנים מופיעים יחדיו בגמרא חגיגה בדיון עיני כהות), וכ"כ בבאר היטב (קכח, סקמ"א). ולפי זה קיימת גריעותא כאשר מצלם, כיוון דיכול לראות את התמונות בהתבוננות מרובה, ולחזור ולראות שוב (ויתכן דאף מתעסק במצלמה ומתבונן היטב כדי שהצילום יצא היטב). וע"ע בשו"ת ציץ אליעזר (יא, ו) ובשו"ת אורחות יושר (ב, יא).

אלא דלפי הטעם דאין להסתכל על ידיהם, הרי כאשר מצלם את הכהנים בכותל, הוא עושה זאת (מתצפית גבוהה מהעיר העתיקה) מלמעלה והוא אינו רואה את ידי הכהנים, אלא את פני המתפללים

אחים יקרים תרמו בעין יפה

וקחו חלק בהפצת המעיינות של

מרכז ומכון תורני "אמונת חיים" קראלי

רח' דב גור 20/23 אשדוד - ת.ד 3070 בני ברק

בנק הדואר 09 חשבון 8211697 סניף 001

הצטרפו לרבבת המנויים והקוראים מרחבי העולם

שילחו בקשה להצטרפות לרשימת התפוצה

דוא"ל 3118494@gmail.com

מאליניס ומתחלקים

קול קראלי - 074-7962278

לע"נ
הרב מרדכי בנימין רובינשטיין ז"ל
בן יבלט"א הרב יוחנן הי"ו
חתן הרב דוד בריזל הי"ו
נלב"ע ליל שבועות תשפ"א

הרה"ג גמליאל רבינוביץ שליט"א
לע"נ ש"ב
הב' מאיר יחיאל גלויברמן ז"ל
בן הרב יהודה ארי' לייב הי"ו
נול'נ מרן בעל מעדני השולחן זצ"ל
נלב"ע ליל שבועות תשפ"א

לע"נ
הרב חיים חנוך העניך ז"ל
במו"ה אברהם יהושע העשיל זצ"ל
אברבך
נלב"ע י"ז סיון תשל"ב